Пам'ятайте про Україну!

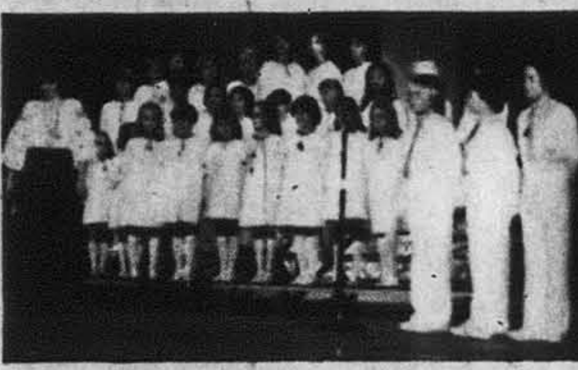
СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVI Ч. 143. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 27-го ЧЕРВНЯ 1979 Р. ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JUNE 27, 1979 No. 143. VOL. LXXXVI

В ЧІКАҐО ВІДБУВСЯ ФЕСТИВАЛЬ „УКРАЇНСЬКІ ДНІ"

Філія хору „Молода Думка" в Чікаґо під диригентурою Марини Струпницької.

Чікаґо. (О. Пошиваник). — Заходами філії УККА, в Чікаґо, починаючи в 1976 році зі 100-річчям української незалежности ЗСА, „Українські Дні" в Чікаґо з року в рік набирають щораз ширшого розголосу. Цього року „Українські Дні" відбулися від 1-го до 20-го червня.

Соборний Молебень

В інтенції Українського Народу відправлено у п'ятницю, 1-го червня в українській католицькій катедрі св. Миколая Соборний Молебень з участю Владики Ярослава Габра, о. Маріяна Бутринського, пароха церкви свв. Володимира і Ольги та о. Білецького, настоятеля православного собору св. Володимира. Хоча Владика Константин був перешкоджений у цей день та не міг взяти участи, одначе він дав згоду і благословення соборного Молебня. Слово до зібраної громади, комбатантів і організацій молоді в одностроях та з прапорами прочитав Владика Габро.

Фестиваль „Українських Днів"

Український Фестиваль відбувся у суботу, 2-го червня, на вулиці Райс, між Оклей і Левіт, від 10-ої ранку до 8-ої вечора. Тут на протязі дня відбувалися виставки українського мистецтва та продаж різних експонатів. Організації молоді Пласту, СУМА та ОДУМ-у зорганізували виставки своїх видань, ручних робіт та мистецтва. По обіді, на трибуні біля школи, виступали самодіяльні гуртки молоді. В шкільній залі св. Миколая Окружна Рада СУА висвітлювала прозірки українського традиційного печива. Тут також продавали різні українські страви. З цієї нагоди, українські музеї були відкриті цілий день.

Концерт

У виповненій вщерть публікою залі Лейн Техніkал концерт відбувся у неділю, 3-го червня. У концерті взяли участь дитячий хор „Молода Думка", ансамбль бандуристів ОДУМ-у, духова оркестра СУМА, танцювальний ансамбль СУМА „Україна", чоловічий хор „Сурма" та солістка сопрано Анна Чорнодольська з Канади.

Бадьора духова оркестра СУМА, під керівництвом Семена Яхнеса, заграла американський національний гимн та три українські народні точки в обробці для духової оркестри: „Романси на Україні", „Бандура" та „Козацький танець".

Виступ хору „Молода Думка", філії Чікаґо, викликав велике враження на присутніх своїм точним виконанням пісень і ніжними й дзвінкими дитячими голосами. Хор проспівав „Краю рідний", „Хай наладнять скрипки" та „Тече вода". Солістами були Володя Лень, Юра Заєць і Анатолій Островський. Диригентом дитячого хору є Марина Струпницька, акомпаньямент — Марти Стадник.

Відновлений сумівський танцювальний ансамбль „Україна", під керівництвом новоприбулого з Одеси Євгена Літвінова, за один рік праці зробив великий поступ. Ансамбль виступив на сцені три рази. Ритмічні іноді ніжні, інколи швидкі рухи були виконані бездоганно. Керівник ансамблю Літвінов, колишній член ансамблю Вірського, приграває до танців на акордеоні. Ансамбль виконав такі танці: „Закарпатська сюїта", „Весілля" та „Ми молоді".

Відновлений і поширений хор „Сурма", під диригентурою д-ра Василя Трухлого виконав пісні: „Рано вранці", „Хор бранців" та „Грай бандуро". Солістами були Мирослав Железівський — баритон та Ярослав Головко — тенор. Акомпаньямент на фортепіяні — Надії Савин. Хор настільки вироблений, що якнайкращий диригент радо диригував би таким хором.

Ансамбль бандуристів ОДУМ-у у філії Чікаґо — „В'язанку українських пісень", інструментальну точку, заграв під керівництвом Василя Деркача, бандуриста ансамблю та члена капелі бандуристів ім. Т. Шев-

(Закінчення на стор. 4)

АМБАСАДОР ЗСА ДО МОСКВИ МАЛКОЛМ ТУН БОРОНИТЬ СВОЇ ПОЗИЦІЇ

Амбасадор Малколм Тун

Москва. — кореспонденти інформують, що для амбасадора З'єднаних Стейтів Америки у Москві, Малколма Туна, віденська вершинна конференція між президентом Джіммі Картером і генеральним секретарем ЦК КПСС та головою Президії Верховної Ради СССР Леонідом І. Брежнєвим, — була невідрадним досвідом. 62-річний професійний дипломат, відомий в Совєтському Союзі як „твердий" політик, який часто висловлює свою неприховану опінію, відносно усіх, пов'язаних із співпрацею ЗСА та СССР, був вражений, коли приїхав до Відня, бо там довідався, що Державний департамент має намір замінити його іншою особою, а саме, бизнесменом Томасом Джей. Ватсоном, колишнім президентом фірми „Ай-Бі-Ем".

Минулої п'ятниці амбасадор Тун заскочив Білий Дім

(Закінчення на стор. 4)

Сенатор Бирд у Москві представить становище Сенату до САЛТ II

Вашінгтон. — Сенатор Роберт С. Бирд, лідер Демократичної більшости в Сенаті, заявив кореспондентам, що він скаже совєтським лідерам у Москві, куди він вибирається ще цього тижня, що Сенат під жадною умовою не буде розглядати договору про обмеження стратегічної атомової зброї (САЛТ II) під натиском, або тільки тому, що Леонід Брежнєв раніше перестерігав перед всякими змінами. „Я вважаю, — заявив сенатор Бирд кореспондентам, — що говорю в імені Сенату, коли твердженню, що ми не будемо голосувати за договором зі страху".

Сенатор Бирд, демократ із Західньої Вірджінії, вибирається до Совєтського Союзу цього четверга, 28-го червня. Цю подорож він заплянував ще перед устійненням вершинної конференції між президентом Джіммі Картером і совєтським лідером Леонідом І. Брежнєвим у Відні. Роберт Бирд підкреслив, що він постарається поінформувати совєтських лідерів про подробиці, щоб вони „могли краще зрозуміти" ролю Сенату ЗСА у ратифікації договорів, зокрема договору САЛТ II.

Речник сенатора Бирда пізніше повідомив, що лідер Демократичної більшости в Сенаті просив зустрічі з Леонідом І. Брежнєвим і така зустріч між ним і совєтським лідером відбудеться. Сенатор Бирд думає, що своєю перестогою Леонід Брежнєв тільки скомплікував справу ратифікації договору. Як відомо, Брежнєв, напередодні віденської зустрічі перестерігав американський Сенат, що старання змінити САЛТ II може довести до повного „провалу" договору. Такий крок, на думку Брежнєва, приніс би непередбачені наслідки у взаєминах між ЗСА і СССР. Бирд, який ще не заявився по жадній стороні контроверсії, сказав, що продовжує студіювати документи і надіється, що до часу дебат у Сенаті над договором багато справ ще вияснитися, які сьогодні видаються не до розв'язання.

В Єгипті заприсяжено 30-членний кабінет

Каїр, Єгипет. — У четвер, 21-го червня, тут відбулось заприсяження 30-членного єгипетського кабінету, що його очолює прем'єр-міністер Мустафа Халіль. Заприсяження уряду відбулося у приявності президента Єгипту Анвара ель-Садата.

Пороблено незначні зміни в новому кабінеті після того, як урядова Крайова Демократична партія здобула у виборах велику перемогу, а тим самим і більшість послів в Народній Асамблеї (парляменті). Прем'єр Халіль задержав теж пост міністра закордонних справ. Також важливіші міністерства — оборони, внутрішніх справ, фінансів, економіки — залишились в руках попередніх міністрів, що вказує на незмінність дотеперішньої політики президента Садата.

Після формального заприсяження відбулось перше засідання нового кабінету, на якому президент Садат ставив наголос на розв'язку багатьох внутрішніх і закордонних справ, підкреслюючи важливість підписаного мирного договору з Ізраїлем та домагався шляхом переговорів шукати розв'язки палестинського питання.

Румунський уряд вимагає судового процесу над єпископом Тріфою

Вашінгтон. — Департамент Справедливости подав до відома, що кілька днів тому румунський уряд прислав сюди документацію з оскарженням проти румунського православного єпископа і голови Румунського Православного Єпископату в Америці — Валерія Тріфи, якого обвинувачують у затасні його здогадної фашістської діяльности, щоб цим робом змогти отримати американське громадянство.

Два тижні тому державний прокурор у процесі єпископа Тріфи заявив, що румунський уряд збув мовчанкою їхнє звернення у справі допомоги в чотирирічнім процесі проти цього єпископа.

Процес над єпископом Тріфом має розпочатись 30-го липня у Федеральному суді в Детройті. Єпископа Тріфу обвинувачують в обмані іміграційних чинників в 1950 році, що, мовляв, він замовчав свою приналежність до „фашістського руху", знаному як „Залізна Ґвардія".

СОМОЗА ВІДКИНУВ РЕЗОЛЮЦІЮ ОАС, ЗАПОВІВ ДАЛЬШУ БОРОТЬБУ З ПАРТИЗАНАМИ

Манагуа, Нікарагуа. — Президент Нікарагуи Анастасіо Сомоза категорично відкинув резолюцію Організації Американських Держав (ОАС), яка вимагала його резиґнації з посту президента, і заповів дальшу боротьбу з партизанами, які називають себе сандіністами і намагаються довести до резиґнації президента і зміни уряду.

Виступаючи на телевізії, 53-річний президент Сомоза заявив, що резолюція АОС являється прямим порушенням суверенности Нікарагуи і що він не думає резиґнувати з посту президента країни, хоч згідний вислухати деяких порад представників ОАС, які дійсно зацікавлені розв'язкою конфлікту і встановленням миру в Нікарагуї. Однак інтенсивні бої між урядовими військами і партизанськими з'єднаннями вказують, що жадна сторона не прямує до замирення і не шукає шляхів компромісу, а радше намагається розв'язати непорозуміння між собою силою зброї.

Минулої суботи, наприклад, військові з'єднання Сомози, давши цивільному населенню 30 хвилин залишити терен, повели масову контрофензиву у східній частині Манагуи, вживаючи під час бою джетові літаки, гелікоптери, танки типу Шерман, ракети та іншу зброю, яка перетворила цю частину міста у справжнє пекло. Військові частини не допускали навіть авт Червоного Хреста в зону боїв, хоч було відомо, що на побоєвищі знаходяться сотні ранених, які потребували негайної допомоги. Після поновної перестороги для цивільного населення, бомбардування східної частини міста продовжувалось також в суботу по полудні і в неділю рано. Командування сандіністів також вислало літак, який скинув партизанам підкріплення, головно амуніцію і харчі.

Помимо сильного бомбардування і військового переваги урядових військ, партизани здобули значні перемоги в кількох провінціях, наприклад, змусили гвардистів Сомози покинути військові бараки в місцевості Масая, положеної 20 миль від Манагуи. Партизани держать у своїх руках також місто Діріямба і продовжують контролювати

(Закінчення на стор. 4)

У Західній Німеччині заарештовано три запідозрені у шпигунстві особи

Карльсруге, Західня Німеччина. — У четвер, 21-го червня, федеральна прокуратура Західньої Німеччини подала до відома, що тут поліція заарештувала три особи запідозрені у шпигунстві в користь Східньої Німеччини. Серед заарештованих є 46-літній полковник і член генерального штабу Західньої Німеччини Зігфрід Петреллі.

Два інші — це 48-літній Антон Гуммель, який був затруднений в американському війську як технічний інспектор і 52-літній Штефен фон Бамберг, працівник бюра культури в Бонні.

У загальному від кінця минулого року, західньо-німецька поліція заарештувала біля 50 осіб, яких підозрівається у шпигунстві в користь Східньої Німеччини. Серед заарештованих переважають молоді жінки, які працювали, як секретарки у бюрах деяких провідних політичних діячів. Кільком шпигунам вдалось втекти до Східньої Німеччини.

Канада покищо не переноситиме своєї амбасади з Тель Авіву до Єрусалиму

Оттава, Канада. — Новий прем'єр-міністер канадського уряду Джозеф Кларк виїжджаючи до Токіо на вершинну конференцію сімох індустріяльних країн вільного світу заявив, що канадський уряд покищо не переноситиме своєї амбасади в Ізраїлі з Тель Авіву до Єрусалиму, як раніше було передбачено. Політичні спостерігачі догадуються, що Кларк зробив це під натиском арабських країн і тих послів, які побоюються економічних наслідків з такого кроку.

Вашінгтон, як відомо також припинив процес переносу амбасади З'єднаних Стейтів Америки до Єрусалиму і загально сподіваються, що ця справа буде темою розмови президента Джіммі Картера з канадським прем'єром у Токіо.

Прем'єр Кларк нараджувався минулого тижня з канадськими амбасадорами в арабських країнах та Ізраїлі, а відтак повідомив кореспондентів, що він назначив Роберта Л. Стенфілда, свого попередника на становищі лідера Прогресивно-консервативної партії, щоб він перевів докладне розсліджування цієї справи і за рік поінформував уряд про ситуацію. Кларк також пообіцяв що він не робитиме жадних потягнень, які могли б пошкодити мирові на Близькому Сході.

Зудар скрайніх мусулманів з демонстрантами

Тегран, Іран. — Пресові агентства інформують, що в кінці минулого тижня, тут біля Тегранського університету тисячі скрайніх мусулманів зударилися з протиурядовими демонстрантами під час протесту проти урядової програми для іранської ісламської Конституції.

Революційна гвардія вистрілила кілька пострілів в повітря, правдоподібно тому, щоб розігнати противників. Обидві групи зголосили „численні поранення".

Організатором цього протесту був Народний Демократичний Фронт, тобто головна дисидентська група, яка настоює, що нову ісламську конституцію повинна одобрити виборча асемблея, замість 75-членної „асамблеї експертів", а відтак референдум, заповіджений Аятоллою Хомейні.

ПОВСТАНЦІ СТАНОВЛЯТЬ НЕБЕЗПЕКУ ДЛЯ ПРОСОВЄТСЬКОГО УРЯДУ В АФГАНІСТАНІ

Пешавар, Пакістан. — Західні кореспонденти й політичні аналітики подають із Пакістану, що повстанський рух у Афганістані зростає і поширюється та становить реальну загрозу теперішньому просовєтському урядові президента Мохаммеда Таракі.

Уряд Таракі, як твердять дипломатичні кола, втримується при владі завдяки контролю над 70-тисячною армією та неорганізованостями й браком координації різних повстанських груп. Однак, вірність війська є захитана через щоденні втрати в боях з повстанцями та переходом військовиків на сторону повстанців.

Згідно з інформаціями, які доходять до керівників повстанських груп у Пешаварі, Пакістан, навіть беручи під увагу перебільшення, вказують на те, що серйозні бої провадяться проти прокомуністичного уряду Таракі. Атаки повстанців відбуваються щодня, бої провадяться в 23-ох із 28-ох провінцій Афганістану. Дипломатичні кола погоджуються з інформаціями повстанців у тому, що уряд Таракі контролює головні міста та дороги, що становить приблизно половину території країни.

Для поборювання повстанців, Таракі вживає моторизовані частини в загрожених містах і частинах країни, транспортуючи їх у військових совєтських гелікоптерах.

Чи Совєтський Союз вишле свої частини на допомогу Таракі? Це питання являється предметом спекулятивним серед дипломатів у Південній Азії. Одначе вони вважають, що совєтським військовим дорадникам, яких нараховують з тисячу, буде передана основна роля керування афганською армією, бо старшин афганської армії відсунено від керівництва, підозріваючи їх у „дисидентстві".

Повстанські джерела повідомляють, що різні повстанські групи створили своє правління в „звільнених" частинах провінцій Пактія й Кунар.

Повстанці згуртовані в шістьох різних групах, керівництво більшости яких перебуває в Пешаварі, Пакістан. Західні кореспонденти інформують, що туди з Кабулу, столиці Афганістану, приїхав колишній сторонник уряду Таракі, який хоче об'єднати всі повстанські групи для боротьби з теперішньою владою.

Одначе західні політичні аналітики твердять, що існує три основні групи повстанців: національні меншини: газарейці, узбеки, таджики, туркмени та інші, які виступають проти запровадження пушту, як головної мови; мусулманські традиціоналісти, які вважають, що уряд Таракі недоцінює їхні релігійні принципи, та селяни, які гостро поборюють земельну реформу уряду Таракі.

Ахмед Гайлані, визначний лідер афганських повстанців, заявив, що земельна реформа викликала завзяту протидію селян. Нарад, на думку Гайлані, вважає цю реформу „комуністичною, антирелігійною та антинаціональною". Він також додав, що антисовєтське почуття дуже поширилося серед афганців.

„Совєтське втручання від тої, коли Таракі прийшов до влади, викликало серед афганських націоналістів ненависть до росіян", — заявив згаданий колишній дипломат, сторонник Таракі, який намагається об'єднати повстанців.

А. Вознесенський залишив групу письменників, яка протестувала проти урядової цензури

Москва. — У спеціяльному повідомленні „Ню Йорк Таймсу" кореспондент Крейґ Вітні інформує, що совєтський письменник Андрей Вознесенський відтягнув свою дальшу підтримку совєтській групі письменників, яка минулої зими протестувала проти урядової цензури. Однак він відмовився вказати на інших, або критикувати комплект зцензурованих праць п.з. „Метрополь", публікацій якою домагалися 22-ох інших авторів.

Влада не тільки не опублікувала цього твору, але в травні виключила зі Спілки Письменників: Віктора Єрофеєва та Євгенія Попова. Тоді інші письменників, а саме: Василій Аксьонов, Фазіль Іскандер, Андрей Бітов, Белла Ахмадуліна, Інна Лісянская та Сємьон І. Ліпкін загрозили, що вони вийдуть зі спілки, якщо уряд не занулює свого рішення. Покищо совєтський уряд пробує відсунути цю справу.

В. Аксьонов, один із редакторів „Метрополю", у відкритому листі до урядовців Спілки написав про санкції економічного характеру, які наклала совєтська влада на авторів „Метрополь", заборонивши їхні книжки, фільми, театральні п'єси, а навіть відкликала їхні виклади. Він заявив, що він не „залишиться одного дня довше у Спілці, якщо не відкличуть рішення виключення інших із Спілки".

Українець зі Львова переміг у шаховому міжнародному турнірі

Фрунзе, Киргизія. — Тут, у червні відбувся міжнародний шаховий турнір, присвячений 100-річчю столиці Киргизії, у якому поміж 18-ма шахістами, представниками восьми країн Европи, Африки та Азії, половина з яких є гросмайстрами, здобув перше місце львівський гросмайстер Олександер Білявський, інформує київська „Радянська Україна". Він набрав 13,5 очка, випередивши на два з половиною Володимира Антошина, якому признали друге місце. Третє, четверте і п'яте місця здобули Сергій Макаревич, Євген Васюков і гросмайстер з Британії Дж. Спілмен, одержуючи по 10 очок.

Минулого року Олександер Білявський переможець у Фрунзе, виграв подібний турнір, який відбувся у Києві. У 1973 році здобув звання чемпіона світу середньоняків, а наступного сезону, разом з Михайлом Талем, ексчемпіоном світу, — як пише газета, — став „володарем золотої медалі першости СССР".

Десятий Вакаційний Курс в УКУ в Римі

Рим. — Десятий Вакаційний Курс в Українському Католицькому Університеті в Римі почався у четвер, 14-го червня. На курс приїхали 43 студенти, переважно з різних стейтів ЗСА, Канади, деякі з Европи. Загальна тема курсу „Україна двадцятого сторіччя" обіймає такі курси: проф. Теофіл Кіс: „Марксизм з погляду християнської релігії", проф. Василь Лев: „Ренесанс української літературної мови", проф. Ісидор Нагаєвський: „Історія України XX ст.", тут включені проблеми нашої Церкви, проф. Юрій Старосольський: „Право в Україні в XX ст."; проф. Богдан Лончина: „Початковий курс італійської мови". Відтак такі професори викладатимуть: Радослав Жук про архітектуру XX ст., Мирослав Антонович — українські композитори XX ст., Марія Овчаренко та Леонід Рудницький — вибрані проблеми української літератури XX ст.

ЧЕРВЕНЬ — МІСЯЦЬ ЗБІРКИ НА СКВУ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Пушкін замість Шевченка

Система комуно-московської імперії за час свого 60-річного існування про своїй суті у нічому не змінилася, зокрема, коли мова про її кінцеву мету — запанування над світом, здавивши насамперед прагнення до самостійности поневолених вже народів, „зливши" їх у один „совєтський", себто російський народ. Міняються тільки засоби цієї системи, які стають чимраз більше і по-макіявелівськи продумані. Для прикладу може послужити цьогорічне відзначення „возз'єднання" України з Росією, злощасний відгомін якого триватиме ще довго, пригадуючи Шевченкову поему „Розрита могила", що її написав поет, огірчений угодою Богдана Хмельницького з Росією. Ці відзначування принесли зі собою ще більше посилення русифікації, ще сильніше нехтування і заперечування прав української людини, яка повинна, дивлячись на „передковічні заслуги старшого брата", не тільки у всьому йому коритись, але щобільше, ще його... любити.

У рамках цієї роздутої фанфаронади відзначувань „возз'єднання" під кличем „тіснішого спілкування українського і російського народів" — на Україну насунулась ще одна хмара пропагандивного чаду: цим разом з нагоди 180-річчя з дня народження Олександра Пушкіна, ще одного „великого приятеля українського народу". На заклик Москви українські совєтські газети вкрились повідомленнями про імпрези в честь „великого Пушкіна", статтями, есеями, репортажами, поемами, мемуарною тематикою, портретами поета тощо. Мільйонами рядків кожноденно відзначує його ім'я преса з виразною метою: хитро протиставити Пушкіна Шевченкові, зменшити і притемнити неперевершений серед українського народу культ Шевченка творенням культу Пушкіна.

Три місяці тому були Шевченкові роковини. Як же убого і мізерно віднотовувано тоді відзначування роковин геніяльного українського поета у порівнянні до виданих тепер окремих чисел публікацій, присвячених Пушкінові.

У київському журналі „Радянська жінка", з метою викликати сантимент українців до Пушкіна в Україні, надруковано статтю: „У пам'ять Кам'янки", у якій наголошено перебування Пушкіна в Україні і поміж українцями. Він бо їздив, — написано в журналі, — „не зважаючи на морози, по Києву, оглядав Лавру і Софію, і Андріївську церкву, і Аскольдову могилу, Братські і Михайлівські манастирі, старовинні церкви Старого міста"... Тому, мовляв, зовсім належно, що в українському місті Кам'янці, ще й до того Чигиринського повіту, названо вулицю його іменем, поставлено йому пам'ятник, споруджено йому гроту, до якої прибувають „пілігрими" з різних частин України, щоб скласти „доземний поклін"... Мовляв, існує Канів, але є і Пушкінська грота для українського народу.

Не тільки преса славословить Пушкіна, В Україні, складаючи данину Москві, вшановують Пушкіна симфонічними концертами, операми, доповідями, йому ставлять пам'ятники. У Києві український скульптор Олександер Ковальов вирізьбив постать Пушкіна з написом: „Пам'ятник генію Росії в Києві". Це, однак, не єдина різьба поета, що її випрацював цей скульптор, їх усіх є аж тринадцять.

Складають данину Кремлеві і „просякнуті геніяльним духом Пушкіна" українські поети, „оспівувачі народної любови до великого майстра", як наголошує це київська „Радянська Україна". Вони голосять про „могутнє слово Пушкіна, яке переживає віки". Возвеличуючи Пушкіна, вони, мовляв, складають поклін російській літературі, „на високих зразках якої учились українські письменники".

Політична лінія тактики Кремля наглядна, бож навіть саме відзначування Пушкіна у його... 180-річчя, себто дати, яка властиво нічого не означає, зразу насуває підозріння. А до цього ж цей перебільшений, майже гістеричний галас, який здійснявся у зв'язку з відзначуванням роковин Пушкіна, розкриває правдиву суть цього фарсу — чергову затію Москви, яка у своїй нищівній політиці супроти українського народу силоміць накидає йому російську мову, на кожному кроці не тільки вказує на нібито „вищість" Росії, російської мови і культури, але систематично намагається позбавити Україну з її духових велетнів. Сьогодні гльорифікація Пушкіна, ставлення його на п'єдесталь „генія-геніїв", означає не що інше, як черговий засіб махінації Кремля відсунути в тінь Шевченка і встановити в центрі уваги українського народу російського поета Пушкіна.

І. Світ

МОСКОВСЬКА ЕКСПЛУАТАЦІЯ

Роками ведеться пропаганда з Москви, що комуністична держава не може бути експлуататором, що такими є тільки буржуазні й капіталістичні держави та народи. Але заховати таку брехню все тяжче тепер і вона з впертістю вилазить наверх.

Досить тільки переглянути офіційні числа, які подає преса та порівняти їх з числами й матеріялами чужинецької преси та офіційними заявами чільних керівних держав т. зв. третього світу. Попробуємо це зробити в цій нашій статті.

Московська „Экономическая газета" в ч. 15 за цей рік надрукувала показники своєї зовнішньої торгівлі. Там пишеться, що держави т. зв. третього світу, які шукають виходу зі свого відсталого стану господарства, мають не абиякі вигоди торгувати з Москвою, бо вона „щиро" хоче їм допомогти розвинутися та стати щасливими державами, що, мовляв, принесе народу щастя.

Москва експортувала їм, цим державам, комунікаційні машини та апаратуру в 1978 році майже на 12 відсотків більше, як в минулому, разом на 7 більйонів рублів, які ніде ніхто не може розміняти на валюту або на золото. А Москва дістає взамін від цих держав сировину, нафту, газ, ґуму, що складало майже сто відсотків всіх імпортів Совєтського Союзу. Москва дістала також від тих країн: 26 тисяч тонн кави, 103 тисячі тонн какао, бобів, 46 тисяч тонн чаю, 103 тисячі тонн м'яса та м'ясних продуктів, поверх 40 тисяч тонн масла, 680 тисяч тонн свіжих овочів і 122 мільйони пар взуття та інших товарів для звичайного вжитку.

Існує три характеристики совєтської торгівлі з країнами 3-го світу, але щонайважливіше це те, що ця торгівля швидко розвивається, коли, наприклад, в 1970 році торгівля приносила біля 4,700 мільйонів рублів, а в 1978 — вже 18,700 міл. рублів, в той самий час торгівля зі Заходом приносить великий дефіцит: поверх 2.300 мільйонів рублів в 1978 році проти 1,100 мільйонів рублів в 1977 році.

Щоб виправити своє становище в балянсі торгівлі зі Заходом, Москва експортує в країни 3-го світу свої машини та різне приладдя, яке вона не може продавати деінде, бо то є старі моделі, або не мають запасових частин. Ці моделі принаймні на 20-30 років відстали від модерних на Заході. Взамін Москва дістає сировину, в тому рідкі металі, нафту, боксіти, бавовну та інше, яке продає потім на Захід з добрим заробітком, бо постачальникам платить на 20-25 відсотків менше, ніж та сировина коштує на міжнародних ринках.

В той самий час свої машини та інше оцінює значно вище, аніж вони дійсно коштують. Робиться велика несправедливість та ошуканство, однак під прапором „допомога відсталим країнам стати соціяльно сильними", готовими створити у себе модерну господарку для „щастя своїх народів".

Для досягнення своїх вигод Москва на міжнародному форумі ОН, зокрема на конференції в Манілі пропонувала цим державам „довголітні контракти" та кооперацію, але цікаво, що майже не знайшла охочих для таких договорів. Чому ж ці держави, що потребують допомоги так неґативно ставляться?

Розгадати не важко, коли поглянути на примір Індії. В числі за 9-го березня в журналі „Органайзер" була надрукована стаття Маркандей Кат'ю, президента всеіндійської асоціяції Індії, в якій він пише, що Совєти збудували на березі Бараюні завод-рафінерії нафти коштом біля 76 мільйонів долярів, що може переробляти 2 мільйони тонн нафти, а рафінерія збудована американською фірмою „Філіпс" і переробляє на 2,500,00 тонн більше й коштувала тільки 36 мільйонів дол.

Другий разючий приклад:, будова у сталеварні Бо каро, перша стадія якої коштувала 486 кророс (рупій) за тонну, тоді як у Франції коштує тільки 144 пророс, а в Японії — 148 крорес. одже виходить, що Москва рахувала в три рази більше, як це коштувало в інших країнах. Це називається „допомога" Росії — „щира соціялістична"!

При останній візиті Косиґіна до Індії, він пропонував Індії плян створення спільної торговельної організації для розвитку взаємин між двома країнами. Індія відмовилась, бо ціни, які Москва ставить все є на 20-30 відсотків вище аніж на ринку.

Відмовилась також від співпраці Малазія, хоч Совєти пропонували збудувати велику греблю та електрівню. Так само Сінгапур відмовився від творення спільної кампанії для торгівлі з країнами південної Азії, як повідомляє японський часопис „Асахі Шимбун".

Так само всі пропозиції Москви про тісні торговельні зв'язки з Японією не принесли для неї успіхів, бо Японія пішла на співпрацю з Китаєм. Бути шахраєм не є легка робота , бо дурнів стає все менше. Анґола

(Закінчення на стор. 4)

Володимир Мацьків

ХАРАКТЕР ЛЮДИНИ

Доволі часто чуємо в промовах або читаємо в пресі оцінки про визначніших людей, висловлені так: „Це була людина з твердим характером", „Це людина з кришталевим характером", „Це людина шляхетного характеру". А деколи чуємо і такі слова: „Це людина без характеру" і т. п.

Характер людини — це щось, неначе дах над домом, який завершує будівлю, хоронить її від усяких посторонніх впливів, опадів, бур , надає цій будівлі повноцінний вигляд та свого роду красу, а головно дає їй можливість цю будівлю використовувати. Дім без даху не має значення, ніхто не має довір'я до нього та не піде до нього мешкати.

Говорячи про характер, маємо ма увазі не зовнішні, фізичні властивості людини, але духові, тобто психічні властивості...

Характер людини — це підстава, на основі якої оцінюють її інші люди, але здобути характер, позитивний під кожним оглядом, не кожному вдається.

Головними чинниками, які бувають будівничими характеру людини — це 1) успадковані властивості, одержані по предках, 2)відповідне виховання, 3) належна праця над розвитком психіки та логічне використовування посторонніх впливів даної людини.

Багато фізичних, а тим більше духовних властивостей успадковує людина від своїх предків і про це знають наші люди вже від давніх літ, що й висловлює наша приповідка: Який твір, такий клин — який батько, такий син", або „Яблучко від яблуні далеко не відкотиться" й інші. Бувають випадки, що батьківські помилки мстяться і то дуже сильно на їхніх дітях, Знаємо, чейже, що бувають випадки, коли діти батьків — налогових алькоголіків приходять на світ не тільки фізичними уломностями, але частіше — психічно нерозвинені. Це вказує, що батьки, які хотіли б мати здорових та розумних, а перш усього, чесних дітей, повинні про це думати від перших днів свого подружжя.

Виховання дітей їхніми батьками, школою та Церквою — це дуже важливі чинники у вирощенні характеру людини. Батьки в першу чергу повинні бути гідним взором до наслідування. Вони спільно, тобто батько і мати, повинні обдумати наперед, як вони повинні поступати на кожному кроці, щоб їхні діти були такими, якими вони хотіли б їх бачити. Годі сподіватись належного виховання дітей у таких батьків, які різняться поглядами та їхнє поступовання часто йде врозріз із тими педагогічними напрямними, що їх вони старалися передати дітям.

Не менш важливим чинником у вихованні є школа, а тому, що не всі школи ставляться однаково до виховних справ, батькам треба розвідати, яку школу найкраще вибрати. Дуже поважну ролю у вихованні відіграє Церква. Поважні виховкі впливи мають або повинні мати молодечі організації, алеж тільки тоді, якщо їхні провідники вміють та хочуть належно впливати на молоді душі своїх членів.

Однак, увесь цей вплив та праця усіх виховних чинників не все приносять належні успіхи, якщо діти чи радше підростаюча молодь не розуміє або не хоче зрозуміти мети, до якої вони повинні прямувати. Буває і таке, що деякі „молодці" поступають так, щоб протидіяти тим старанням та заходам і ніяке переконування батьками чи вчителями не знаходить зрозуміння.

Молода підростаюча людина повинна мати перед собою теж ціль, до якої вона прямує. Бож вона повинна застановлятися не тільки над матеріяльними користями, які їй дасть закінчення школи, але й над духовими, над працею для свого народу, над викристалізуванням свого „я".

Людина, яка не отримала ніяких ускладнень характеру по своїх предках і завжди діяла згідно виховних впливів та сама старалася усе належно зрозуміти і своєю співдією прямувала до перебрання усіх позитивних впливів, напевно, викристалізує в собі гарний характер та буде прикладом для інших. Вона також, устійнивши всі свої погляди та переконання під релігійним, моральним і національним оглядом — ніколи не дозволить їх змінити. Одним словом, вона стане людиною з хрустальним, невгнутим характером.

Характерна людина не перебігатиме з однієї партії до іншої, не буде „копати їм ям" під особами, які їй не милі, не буде складати вини на особи, які не є головними винуватцями у деяких починах, не піде на службу до ворога. Характерна людина завжди стараметься свої погляди узасаднити та оборонити, вона прийме терпіння та переслідування, а не відречеться своїх поглядів та переконань.

Якщо б усі наші люди розуміли, що це є характер та хотіли устабілізувати, то наша спільнота, а тим самим весь наш нарід став би крицею, якої ніякий ворог не міг би зламати чи розбити. Та, на жаль, так не було у нашій історії. Пригадаймо собі події, які діялись під час визвольної боротьби у 1918-20 роках.

Стараймось сталити характер у наших молодих поколінь, а, напевно, дійдемо до кращого завтра.

Леся Лисак-Тивонюк

ГОРОБЧИК

У весняний день Ганна поверталася із відвідин у приятелів автобусом. Те, що не могла дозволити собі на коштовну подорож літаком, ані трохи її не бентежило. Поспішати не було потреби, а що на задньому сидженні переповнений автобус трохи підкидав і тряс, теж не шкодило. Адже не могло й бути порівняння з з тим як колись на селянських возах і вибоїстих дорогах, „витрясало душу!"

Подорож автобусом Ганна воліла ще й з тієї причини, що крізь його вікно могла оглядати краєвиди. Це трохи нагадувало їй їзду поїздом вдома, коли ще була молода. Відколи Ганна залишила рідну землю, всюди і завжди шукала слідів того, що замикалося у магічному слові „вдома".

У травневий день краєвиди, що мигали за вікном, були особливо привабливі. Ось невеличка річка, над нею похилилися зелені верби. Ось засіяні поля, а на їхньому краєчку, що колись звався „межею", розцвіла білокремовим квіттям груша. Далі якась підмокла левада, на ній ряснюють кущики лоташу. Лоташ Ганнині очі пізнають здалека. Серце огортає якась дитяча радість: він зовсім такий, як той, який рвала в дитинстві і приносила матері до хати.

Тут, то там фармерські будівлі. Вони асоціюються із хуторами. Біля будинків цвіте бузок. Ганні хочеться, щоб автобус зупинився, щоб вона могла намилуватися пахощами бузку, та усвідомлює собі, що це тільки химерна мрія. Автобус не може зупинитися серед поля, він везе інших людей на призначене місце.

Ганна не відчуває втоми, хоча сидить нерухомо на вузькому сидженні. Вона б без кінця дивилася на весняні краєвиди. Нею заволоділо якесь нереальне почуття, наче б вона поверталася цим переповненим, повним незнайомих людей автобусом у молодість, в рідні сторони..

По чотирьох годинах їзди водій зупиняється на півгодинний відпочинок. Зупиняється на перехресті „гайвеїв" біля якогось невеличкого ресторанчику. Ресторанчик, мабуть, розрахований виключно на проїжджаючих тим шляхом. Усі пасажири йдуть до нього підкріпитися, Ганна за ними. Їй чомусь не хочеться їсти, йде, щоб купити гарячого чаю. А втім приятелі запакували їй надорогу перекуску, зовсім таку, як колись пакували вдома, коли вибиралася поїздом: хліб з маслом і сиром, пару яблук, зварені натвердо яйця.

Ганна виходить з чаєм на невелику площу перед ресторанчиком, на якій стоять дерев'яні столи й лавки, присідає на одній з лавок, розглядається. Площа обсаджена бузковими кущами. Вони пахнуть. Ганна радісно всміхається. „Ті кущі бузку знов нагадують дім" — думає. Батьківський дім, якого вже ніколи не побачить. Та лагідне травневе сонце злагіднює носталгію. Вдихає аромат бузкових китиць, вдячно сприймає соняшні поцілунки на обличчі. Розпаковує полуденок, згадуючи, як приятелі гостили й випроваджували, мов рідну...

На папері біліють шкаралупки яйця „натвердо". Хвиля особливої теплоти перекочується по всьому тілі. „Зовсім, як вдома" — всміхається до себе Ганна — „зовсім, як вдома. Хто б був тоді вибрався в дорогу без тих ячок, зварених натвердо?"

Із бузкового куща злітає горобчик, присідає на землі, дивиться на неї пацьорками очей. Ганна безпомилково пізнає, що він ще молоденький. Пригадує собі, що у горобців завжди великий апетит. „Ти, напевно, голодний?" — промовляє півголосом до горобчика. Відщипує кусник білого хліба з маслом, обережно кидає пташкові. У відповідь чує радісне-прерадісне: „цвірінь!"

Цей єдиний звук діє на Ганну, немов магічний поклик. В одній секунді бачить своє безжурне дитинство і чує таке ж безжурне цвірінькання горобців на батьківському подвір'ї. Хто сказав, що це було так дуже давно, і вже ніколи не повернеться? Адже знову весна, бузкові кущі, пахощі, знайомі звуки...

— Як це дивно, — думає по хвилині, — що такі дрібні деталі могли оживити те, що зветься споминами! Така дрібничка — малий горобчик — і такий прилив ясної радости...

Приглядається малому уважно. Дзьобнув хлібець всього декілька разів, витер дзьобик, ще раз цвірінькнув, наче казав „дякую" і відлетів. На землі залишився ще значний шматок хліба.

— Тут навіть горобці не голодні, — подумала Ганна. — та хліб, мабуть, не змарнується. Не з'їв він, прилетять інші.

Ганна допиває чай і поволі йде до автобусу. Думає: „Колись я так любила жайворонків, солов'їв,ластівок,маєстатичних бузьків,а тепер,коли їх всіх тут нема, радію малим сірим горобчиком! Тим, що його на селі вважали до певної міри „шкідником" чи „дармоїдом".

Автобус знову котиться „гайвеєм", Ганна примикає очі. Під повіками пересуваються бачені тут картини — краєвиди, і дивним способом з'єднуються з рідним краєвидом. Їй здається, що співають птахи, ті з рідної землі, яких не бачила вже сорок років...

Остап Тарнавський

МИКОЛА РУДЕНКО — ПАСКАЛЬ ДОБИ СОЦРЕАЛІЗМУ

[7]

Піднявшися з придавленої дійсности нормованого модерними єзуїтами, що окликали себе єдиними правдивими оборонцями чистоти марксівського вчення, у світ космічного існування, Руденко розуміє життя людині в просторі і часі, як постійне змагання до височин, до пізнання, до Бога. На цих вершинах, що до них — як каже поет:

я дерусь по драбині, що в грудях стоїть,
хоч високих щаблів і не видно нікому...

Микола Руденко віднайшов себе справжнім поетом. Він розуміє місію поета вище за звичайне римування віршів:

Сьогодні всі уміють римувати —
це нині не найважче ремесло.
Але поет...
Ні рими бездоганні
його іще не творять, друже мій.

На думку Руденка, поет — це душа, що сприймає весь світ, весь всесвіт і може вмістити в грудях все видиме і невидиме. Тож він радить поетам:

Забудь про ямби, про сонети, рими,
а просто Словом стань!
І тільки ним.

А в іншому вірші Руденко так характеризує поезію:

Поезія — не жарт...
Вона —
це теж космічна битва.
Є тіло, розум і душа —
і все це прагне руху.
Поезія для нас лиша
живі кристали духу.

І далі:

Якщо серед нових машин
поезії не буде,
до кібера зведеться син,
до автоматів — люди.

Як релігійний екстаз Паскаля припадає на час, коли французький абсолютизм, спертий на католицизмі у фальшивій інтерпретації єзуїтів, перебував на вершинах і в той самий час починав піддаватись під атакою вільної думки реформації та протистантизму, так і голос Руденка прозвучав тоді, коли нова абсолютна імперія, сперта на комуністичній доктрині, стала світовою потугою, але в той же час переживає удари різних ревізіоністичних рухів. Уже самий факт, що Марксову теорію побудови соціялізму, пляновану для високорозвинених капіталістичних систем, здійснювали насильно в країні відсталій, майже феодальній, змусило творців совєтської системи з Леніном у проводі застосувати революційний терор, що його в дальшому утверджуванні системи Сталін перемінив з тимчасової революційної тактики у постійний терор. Шлях до соціялізму пов'язано з постійним зміцненням совєтської держави, що під диктатурою партії стала абсолютною державою, кермуючи не тільки життям своїх підданих, але й їхніми думками. Як колись вільне слово каралось святою інквізицією, так тепер кожна свобідна думка вважається протидержавним актом і карається точно за зразками інквізиції. Паскаль не був творцем нової секти, він включився у релігійний рух, що ставив правильну, на його думку, розв'язку справ Божих і людських і в якому вкладалась його віра про місце людини у всесвіті, визначене Божими законами природи. Як і Паскаль, Микола Руденко не намагається творити нової релігії, чи нової віри: він просто зрозумів, що людина — це частка отого великого всесвіту і її місце у великому світі природи, і це своє відкриття він поніс як проповідь. Висока кара, що постигла його за невинні слова про людину, що йде до Правди, тільки вказує, якою небезпечною для режиму, спертого на фальшивій ідеї, є вільна думка вільної людини, бо вільна думка викриває фальші і допомагає знайти Правду.

Бундючна держава французького абсолютизму, що теж воювала проти вільного слова, розвалилась. Залишились руїни її побудов, чи музейні експонати і покинуті, посірілі колись розкішні палаци. Але вільна думка, вільне слово, що хотіли убити разом із вільнодумними проповідниками, залишились і живуть. Совєтська держава побудувала великі споруди, як Дніпрельстан, її космічні кораблі кружляють у міжпланетних просторах, а все ж у неї страх перед поетом, що здобувся на відвагу сказати вільне слово.

Руденко знає, що його живе слово, хоч заборонене і нищене, незнищиме. Він каже:

Я не помру, я обізвуся в людях,
щоб розбудити помисли незлі,
бо слово те, що пломеніє в грудях,
до них проб'ється навіть з-під землі.

Щобільше, він вірить, що і його сучасники і їхні діти стануть на його сторону:

І ви прозрієте. І душі
простягнуться у світ живий.
Убогу твердь земної суші
заселить завтра люд новий.
То будуть зрячі, мудрі люди,
відкриті соняшним вітрам.
Ікон і храмів там не буде,
бо всесвіт — наш єдиний храм.

Це велике Слово своєї надхненної проповіді Микола Руденко і залишає своєму народові, як заповіт:

Безсмертя нації у слові,
а слово — Бог земних віків.
Лише нікчемні й безголові
зрікаються своїх батьків:
не робітництво, не селянство,
не щирий, праведний народ —
а так собі тупе міщанство:
ходячий шлунок, жуйний рот.
Та, не зважаючи на втрати,
на лайку й дорікання злі,
я слово буду гранувати,
щоб стало долею землі.
Щоб за освяченим порогом,
де ера займеться нова,
воно й насправді стало Богом,
який у серці ожива.

Та й у своїй благородній месіяністичній вірі, поет Руденко бачить у цій великій ері нової людини й оновленого світу місце своєї понівеченої під терором совєтської абсолютної держави батьківщини — України, що її важкий Хрест він взяв добровільно на себе, як вона розквітне зорею, засяє, мов саме золоте сонце, прибрана княжою блакитною киреєю всесвіту:

Наливається вірою серце моє,
і вдивляється думка в невидимий корінь:
ген селянка мадонною в небі встає —
господинею вічних земних перетворень.
Все, що мусить померти, помре на віки.
І народиться день з новим неспокоєм.
Україно!
З твоєї легкої руки
не боронь мені стати твоїм перегноєм.
Хай зростають у череп шорсткі корінці,
вибираючи з мене земне і небесне,
прийде вищий туман і в його молоці
невгасима зоря над землею воскресне.
Сонце зніме утому з натомлених рук,
всесвіт кине на плечі блакитну кирею...
кизякова,
солом'яна,
чорна від мук,
станеш ти, Україно, тією зорею.

(Кінець)

Шевченкові Роковини в Повіті Нассав, Лонг Айленді

Старанням Відділу УККА повіту Нассав відбулося в авдиторії Українського Католицького Центру св. Володимира в Юніондейл-Гемпстеді, 25-го березня ц. р., відзначення 165-річчя народин українського генія і національного пророка Тараса Шевченка.

Академію відкрив вступним словом голова Відділу інж. Сергій Небожинський, а відтак усі відспівали „Заповіт".

Святкову промову виголосив настоятель української православної парохії о. д-р Семен Гаюк, який накреслив постать генія, як безкомпромісового й неустрашимого борця за права українського народу та пробудителя народного сумління, на підтвердження тез наводячи твори Поета.

Другу частину святкової імпрези виповнила програма, приготована шкільною молоддю суботньої школи при українській католицькій парохії під доглядом своїх учителів із управителем школи Романом Мацом у проводі. Програма була оригінально запляновaна, а дитячі виступи були добре приготовані; багато з них були по-мистецьки виконані. Та найважливіше — те, що всі діти школи брали активну участь, включно зі садочком. Тому й треба привітати ініціятиву вшанування Шевченка силами молоді, для якої Шевченко повинен стати незаступимим Учителем національної свідомости.

Програму оживляли часті зміни декорацій, відповідно до виконуваних точок, які виконала учителька школи малярка-мисткиня Ніна Радзіюл. Про характер імпрези, неначе говорив, уміщений перед сценою великих розмірів портрет Т. Шевченка, роботи сл. п. мистця Івана Кучмака.

Академію закінчено спільним відспіванням українського національного гимну. Ввесь дохід з імпрези віддав Відділ УККА школі на її виховні цілі.

М. Курчак

Шевченківське свято в Байоні

У неділю, 11-го березня ц. р., у пополудневих годинах, українська громада Байону, Н. Дж., відзначила Шевченкові роковини. Програму розпочато американським гимном, що його відспівала мгр Марійка Фесьо, а відтак місцевий хор „Гомін" під її дириґентурою відспівав „Заповіт" та „Встає хмара", слова Тараса шевченка. Заки почались інші точки програми, о. декан Антін Борса, в заступстві о. Василя Іващука, відкрив академію молитвою.

Доповідь виголосив Мирон Сірий, голова місцевого 16-го Відділу ООЧСУ.

Кульмінаційною частиною програми був виступ ансамблю „Промінь", що проспівав дві в'язанки пісень, народних і повстанських під проводом п-ни Л. Волянської. Вони справді полонили серця слухачів, і порішено перезвати їх із назви „Промінь", — на „Соловейки". Опісля деклямували: Віра і Юрко Александровичі, Пола, Марко і Степан Катериняки і Маруся Кушніри і Орест Сірий. Із грою на бандурі виступили Григорій Кушнір і Микола Дворський.

Під кінець програми о. Антін Борса провів благальну молитву, за український народ, за його кращу долю.

Свято, програмою якого проводив Зиновій Сірий закінчено відспіванням „Ще не вмерла Україна".

З. Б. С.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ

УНСоюзу!

Бенкет у честь д-ра Ричарда Ганусея

Члени Комісії і Ліги та деякі гості. (Зліва): дир. Б. Тодорів, д-р А. Шуль, проф. В. Бандера, Славка Стефанишин, Я. Татомир, Л. Стахнів-Дяченко, В. Квіт, п-ні Ганусей, д-р Швед, д-р П. Стерчо, Н. Павлюк, Ю. Савчак. І. Скульська, Р. Швед, П. Савчак і П. Клюк.

Дня 3-го червня, ц. р. у Філядельфії відбувся бенкет у честь д-ра Ричарда Ганусея із нагоди почесного докторату, яким його відзначив філядельфійський Темпел університет. Д-р Ганусей займає у шкільній системі великої Філядельфії відповідальне становище заступника суперінтендента шкіл і є широко знаний у Філядельфії і поза нею, як визначний виховник і зокрема як піонер і промотор шкільних програм для меншинних груп.

Про д-ра Ганусея і його діяльність були окремі статті у двох найбільших філядельфійських щоденниках, „Філядельфія Інквайрер" і „Бюлетень" та згадки у кількох інших часописах і журналах, включно з великим „Таймом".

Цей бенкет улаштовано всеціло заходами і силами Комісії Українських Навчальних Програм в Американських Школах і Ліґою Проти Знеславлення Українського Імени. Комісія була створена Ліґою і до комісії вступило багато членів, які також є членами Ліґи. Комісія веде справу впровадження українознавчих предметів у філядельфійських публічних школах; цю роботу вела спочатку Ліґа (головою якої є Дзвінка Швед), але тому, що Ліґа полагоджує багато інших справ, передала цю роботу до новоствореної Комісії (головою якої є д-р Андрій Шуль). Комісія працюватиме незалежно від Ліґи.

Бенкет розпочав коротким словом голова згаданої Комісії д-р Андрій Шуль. Відтак Мати Богданна, ЧСВВ, з Менор Джуньйор коледжу, провела молитву. Енерґійним і як завжди дотепним тостмайстром був інж. Роман Швед.

Із численних телеграм і листів, що їх відчитав тостмайстер, слід згадати телеграми від губернатора Пенсильвенії Торнбурґа, сенатора Гайнза, кількох конґресменів, Владики В. Лостена, від Сестер Василіянок, від жидівського Комітету, від суперінтендента шкіл Філядельфії д-ра Маркезі, і т. п.

Усні привіти склали визначні представники філядельфійської шкільної системи, Темпел університету, голова Відділу УККА д-р П. Стерчо та представники різних українських організацій і товариств. Д-р Андрій Шуль вичерпно представив доктора Ганусея і його 37-літню працю у шкільній системі Філядельфії. Д-р Ганусей подякував членам Комісії і Ліґи за влаштування тієї зустрічі й українській громаді за її піддержку для нього. Він згадав, що тільки в Америці, у країні Свободи і демократії, одиниця має повні можливості розвитку. Д-р Ганусей задержався довше над звільненням В. Мороза, і сказав, що усі ми мусимо пам'ятати, що так довго як денебудь у світі існує потоптання людських прав — ніхто у світі не може бути певний своїх прав і свободи.

На прикінці бенкету Петруся Савчак, голова Бенкетового комітету, вручила д-рові Ганусеєві дар від Комісії і Ліґи, гарну скульптуру Петра Капшученка „Перша наука". Учасникам цього бенкету, яких було 120 осіб, залишився приємний спомин.

Я. Татомир

Пам'яті Ярослави Сени

Швидко пронеслася по Детройті вістка, що вночі з 26-го на 27-го січня 1979 року відійшла у вічність бл. п. Ярослава Сена Ця вістка багатьом у громаді витиснула сльози гіркого жалю, бо відійшла людина незаступима в родині та особливого значення в громаді.

Бл. п. Ярослава Сена народилася 24 липня 1921 року в Вижайловичах біля Перемишля, в інтелігентній родині Татухів. Навчалася спершу в школі сестер Василіянок у Дрогобичі, згодом у семінарії в Перемишлі.

Роки юної молодости провела на Підгаєцькому Поділлі в селі Іщків, над річкою Стрипа, де в Першій світовій війні Українські Січові Стрільці писали золотими літерами новітню історію України. Там покійна Ярослава учителювала в народній школі. Згодом працювала секретаркою в Повітовому Союзі Українських Кооперативів в Підгайцях. Там у 1942 році вийшла заміж за Ярослава Сену. І звідтіля у 1944 році вже з донею, родина Сенів виїхала до Німеччини. Скитальські роки провели вони в таборі в Берхтесґадені, звідки вже з двома донями і сином ціла родина переїхала в липні 1949 року до Детройту, ЗСА, де народилася ще одна доня.

Майже 30 років бл. п. Ярослава Сена прожила в Детройті. За цей час вона проявила себе в різних ділянках суспільно-громадського життя. Побіч важливих материнських обов'язків вона знаходила час на працю в громаді. Довгі роки очолювала 56-ий Відділ Союзу Українок Америки, а згодом на протязі кількох років Окружну Управу СУА. Була співініціятором та секретаркою Комітету Будови Дому для Старших Віком. Працювала також в інших установах. Була членом 175-го Відділу УНСоюзу. Зокрема розвивала свій непересічний талант у прикладному мистецтві кераміки. Улаштовуючи часто курси, вона передавала своє знання іншим, зокрема молодшому поколінню. Про її талановитість свідчать численні виставки та оцінки знавців цієї ділянки мистецтва. Її спадщина багата.

Похоронні обряди почалися Панахидою за спокій душі Покійної у похоронному заведенні Бугая у неділю, 28-го січня, що її відслужили три священики: о. Б. Панчук, о. Н. Столярчук і о. О. Биковець. У понеділок співав хор „Трембіта", посилений членами Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка, в якій співає покійної чоловік — Ярослав Сена.

У вівторок, 30-го січня, при численно зібраній громаді, тіло перенесено до церкви Непорочного Зачаття ПДМ в Гемтремк. Похоронні відправи відслужили о. І. Лотоцький, ігумен, ЧСВВ. Співав хор під управою Володимира Літинського.

На цвинтарі Монт Олівет прощали Покійну: Марта Тарнавська від дальшої родини і приятелів, Орися Лончина від Головної Управи СУА та Анастазія Волкер від Будівельного Комітету Дому для Старших. Під час тризни в залі Українсько-Американського Осередку при вул. Карпентер, промовляли: Рома Дигдало від Окружної Ради СУА, Василь Папіж від Головного Комітету Підгаєчан, Євген Ворик від Станиці Братства І-ої Дивізії УНА. Прощання-апель до молоді в англійській мові виголосила Анастазія Волкер. У заключному слові брат Покійної — Любомир Татух зложив подяку від родини всім учасникам похорону за участь, співчуття, за датки в пам'ять Покійної на Служби Божі та добродійні цілі, зокрема на будову дому.

Покійна Ярослава залишила горем опечаленого мужа Ярослава Сену — відомого громадського діяча, замужніх доньок — Оксану Мороз і Лярису Білецьку з родинами, сина Ждана та наймолодшу доню — Рому. Четверо внуків, стареньку матір в Україні та ближчу й дальшу родину. Втрата Покійної в громаді не швидко заповниться. Громада зберігатиме назавжди пам'ять про неї.

В. П.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ

УНСоюзу!

В ЧІКАҐО ВІДБУВСЯ...

(Закінчення зі стор. 1)

Співає сопрано Анна Чорнодольська, а при фортепіяні — Надія Савин.

ченка в Детройті. „Плавай, плавай лебедонько" та „Карпатські січовики" ансамбль виконав у повному складі з хором під керівництвом Євгенії Косогор, ґрадуантки музичної школи ДеПол, яка минулої осени перебрала диригентуру ансамблю. Крім детройтських капель, чікаґський ансамбль є чи не найстарша група бандуристів у ЗСА й Канаді. Бандуристи ОДУМ-у в Чікаґо існують від 1964 року. Першим керівником ансамблю був Григорій Китастий, композитор і віртуоз бандури.

Гостинний виступ Анни Чорнодольської (сопрано) з Монтреалю зачарував любителів оперового співу. Під віртуозний акомпаньямент на фортепіяно Надії Савин, співачка виконала: „Прилинь, козаче мій", „Соловейко", „Солов'їний романс" та „Ой піду я межи гори".

Конферансьє концерту був Олег Палій. Двома мовами він прочитав вступне слово, присвячене Році Дитини. На додаток української програмки, для неукраїнців, він подавав точки виступу англійською мовою.

Співом „Ще не вмерла Україна", що його виконали всі учасники на сцені та присутні в авдиторії, закінчився концерт, який був надзвичайно успішний. Довгі й гучні оплески авдиторії підтверджували гарні виступи. Закулісні відвідини симпатиків сцени, які вітали й складали особисті гратуляції одним чи другим також доказували успіх.

Забава

Забава „Українських Днів", що відбулася у суботу, 9-го червня у готелі „Бісмарк", із двома оркестрами до смаку старшого громадянства, вийшла парадоксом. На забаві, крім кількох працівників „Комітету Українських Днів" та кількох старших гостей, було коло 220 молодих осіб без справжньої для них модерної музики. Одначе, якраз молоді ентузіясти традиційних танців бавились безупину.

У центрі міста, 18-го червня перед широкою публікою, в присутності посадника цього міста Джейн Берн, під час обідньої пори, філія ОДУМ-у представила англомовному світові фрагмент багатої української культури. Тут виступав танцювальний ансамбль „Метелиця", під керівництвом Івана Іващенка. Народні танці перепліталися із виступами струнного ансамблю, під керівництвом Віктора Войтихова. Струнний ансамбль ОДУМ-у виступив з новим репертуаром, виконавши китицю українських мелодій, які вони приготовляють для уже другої платівки, яка має появитися восени. Ці дві мистецькі одиниці часто виступають, не тільки перед українською публікою, але також серед англомовної публіки і втішаються гарними успіхами.

Виставка

Виставка в центрі міста, в будинку „Сивік Сентер", відбулася в днях 18, 19 і 20-го червня, стараннями ОЖ ООЧСУ. Велика кількість людей американського світу мала можливість тут розглянути творчість українського народного мистецтва.

Члени Комітету „Українських Днів", очоленим п. Яремком, учасники та працівники заслуговують на признання від української громади в Чікаґо за виконання свого, часом, не легкого завдання, бож „Українські Дні" увінчались великим успіхом.

СОМОЗА ВІДКИНУВ...

(Закінчення зі стор. 1)

жаліється, що в 1976 році Москва купила в неї каву за одну третину ціни, порівнюючи з ціною на світовому ринку, але Ангола мусить платити за зброю, а грошей немає.

Це нагадує старі часи, коли т. зв. московські „промишленники"-авантюрники йшли в Сибір за футрами і там обдурювали тубільців, примушували їх визнати „високу руку московського царя" та віддати футра в обмін за всілякі дрібниці, а тим, хто не хотів піддатися, несли неволю, як це було на Алеутських островах та на Камчатці.

Тепер же зустрівши спротив своїй політиці в Афганістані, де розростається партизанщина проти совєтської орієнтації уряду в Кабулі, Москва, здається перший раз в історії, звернулася до Індії про допомогу в боротьбі проти партизан, тобто вплинути на Пакістан, щоби він не „вмішувався" у внутрішні справи Афганістану, а тим часом вивозить з країни різні руди та сирівці, які з великим заробітком продає на Заході, де треба купувати машини та технічне приладдя різного модерного гатунку.

Надходять відомості, що Іран не хоче постачати газ та нафту для Совєтського Союзу, бо Москва не має чужинецької валюти, а пропонує замість валюти старі машини на спільні розбудови заводів і фабрик, де будуть під час будови та в перших роках „совєтські спеціялісти вчити та допомагати", щоби створити належні кадри працівників та керівників. Очевидно, що разом з технічною „допомогою" прийдуть таємні кадри для вишколу партійних кадрів, поширення комуністичних плянів та ідей, щоб включити цю країну в свою орбіту й розвалити її сучасну мусулманську форму.

МОСКОВСЬКА...

(Закінчення зі стор. 2)

Леон і два інші важливі опірні пункти — Матагальпа і Естелі. На півдні сандіністи захопили стратегічну гору, з якої вони бльокують доступ до місцевости Рівас.

Американська пропозиція, щоб вислати до Нікарагуи „силу миру", завданням якої було б вдержувати порядок у тій країні, не знайшли підтримки в Організації Держав, представники якої остаточно прийняли рішення „невтральности". У резолюції ставиться наголос на резиґнацію президента Сомози і заміни його демократичним урядом, до якого входили б усі політичні партії, включно з опозиційними, які ведуть тепер боротьбу проти Сомози. Після цього рішення ОАС, Сомоза відбув засідання з членами свого кабінету і високими старшинами армії та заповів дальшу боротьбу для придушення партизанської діяльности. У телевізійній промові генерал Сомоза обвинуватив комуністичний режим Куби, що він вмішується у внутрішні справи Нікарагуи і висилає велику кількість зброї для партизанів через Коста Ріку і Панаму.

Тоді, коли бої на фронтах продовжуються з повною силою, цивільне населення, переважно жінки і діти терплять страшні невигоди. Понад 150,000 осіб перебувають в таборах біженців в околиці Манаґуи, тисячі будинків знищені, в багатьох місцях перерване телефонічне сполучення, знищені водні резервуари, шпиталі, сиротинці, церкви манастирі тощо. Крім того, як інформують закордонні кореспонденти, обидві сторони (ґвардисти і партизани) стосують супроти цивільного населення жорстоку поведінку, підозріваючи його у симпатіях до однієї чи другої сторони.

Чікаґська хроніка

Авторський Вечір поетеси Володимири Демус влаштував 84-ий Відділ Союзу Українок Америки в Чікаґо, в модерному Інституті Мистецтва, у суботу, 28-го квітня. Нову чистеньку залю нової української культурної станиці виповнила багаточисленна публіка. Твори поетеси прочитали Марія Дорожинська і Дмитро Грушецький. У Володимири Демус, дружини лікаря і матері 5-ох синів — оригінальні твори. Вони мають свою окремішню індивідуальність і її поетичні портрети є речниками громадської і родинної думки. Перший збірник її поезій видала Нюйоркська група, другий йде до друку.

Вступне слово сказала проф. Віра Боднарчук, а відтак авторка прочитала кілька своїх творів. Кавою і солодким закінчено цей культурний вечір, який показався дуже потрібним на те, щоб перервати монотонність віч і концертів із тією ж самою тематикою.

Якщо говорити про Український Інститут, що його заснував д-р Ахіль Хрептовський ще 1971 року, то йога слава, з хвилиною, коли він перенісся до нового приміщення з модерним устаткуванням, розійшлася по Чікаґо. Газета „Сан-Таймс" з нагоди великодніх Свят старого стилю, так пише про нього: „Інститут здобув міжнародне признання як визначний артистичний осередок своїми мистецькими експонатами і виставками. Ідея „Мистецтва в екзилі" держави, що її в 1922 році окупував Совєтський Союз, змальовує романтичну візію таких визначних малярів, як: Яків Гніздовський і Андрієнко, твори яких є добре знані в Парижі, Відні і Римі. Виставка „Абстрактних Малярів і Скульпторів" у тихій атмосфері української громади, була прекрасним софістичним показом абстракту в малярстві і скульптурі". Кореспондент цієї газети закінчує, що він часто відвідує українську околицю, де панує артистична атмосфера, яка є багатим міським здобутком людей з візією.

Можна б ще додати, що до музею приїздять екскурсії, що їх обслуговують особи, що працюють тут на добровільній базі, бо Інститут не має платних урядовців. Ним кермує куратор Василь Качуровський.

Українці Вояки Польської Армії зорганізували окремий Відділ з цією метою, щоб вистаратися права альянських ветеранів, які мають різну опіку в системі „Ветеран Адміністрейшен". Це товариство запросило мене на Свячене, що відбулося 28-го квітня у залі Дому для Сеньйорів. Це вже були другі з черги збори, на які прибули 30 осіб. Між ними є члени Андерса і польської армії, що скапітулювала перед Гітлером або перейшла через Румунію до Франції.

Збори з кінцем травня мали оформити організацію і прийняти статут. Члени, які не брали участи у війні в Польщі з Німеччиною — прав альянтів не отримають, але можуть скріпити домагання тих, які на це мають право. Я запропонував зборам зв'язати свою долю з ОбВУА, яке за законом природи вимирає і потребує збільшення членів.

Сороковий день смерти сл. п. Дениса Квітковского ОДВУ в цю суботу відзначила окремою Панахидою у православному соборі св. Володимира. Настоятель собору о. Федір Білецький відправив Панахиду і сказав коротке слово про Голову ПУН, який все своє життя присвятив праці визволенню України. Після Панахиди в домі „Левів" відбулися поминки, що ними проводив голова 2-го Відділу ОДВУ Юліян Юринець. Слово про сл. п. д-ра Дениса Квітковського мав його близький друг з Буковини д-р Юрій Мачук.

Степан Куропась

АМБАСАДОР ЗСА...

(Закінчення зі стор. 1)

відмовою дати беззастережну підтримку договорові, підписаного у Відні Картером і Брежнєвим. Кореспонденти і дипломати, які знають амбасадора ЗСА, кажуть, що М. Тун не має жадного наміру приставати до тієї групи американських політичних діячів, які є в опозиції до договору САЛТ II. Однак, його невиразне становище в час, коли Білий Дім потребує дослівно кожного голосу для ратифікації договору про обмеження стратегічної зброї, викликала чимале здивування у Вашінґтонських колах. Відомо ж бо, що Тун до кінця грудня брав активну участь у переговорах із совєтськими представниками, до часу, коли державний секретар Сайрус Венс особисто вів переговори з міністром закордонних справ СССР Андреєм Ґромиком щодо остаточної версії договору.

Втаємничені в цю справу особи кажуть, що амбасадор Малколм Тун, після втрати розвідчих баз в Ірані, що ними кермувала Центральна Розвідча Служба ЗСА, висловлював думку, що американський уряд не буде спроможний повністю перевіряти чи Москва додержується САЛТ II. Сі-Ай-Ей у дечому погоджувалось з Туном, але речники цієї аґенції опісля заявили, що розвідувальні пункти заступлять полети американських літаків „Ю-2" над турецькою територією. Туреччина, однак, не погодилась на таку розв'язку, кажучи, що на такі полети повинен раніше погодитись Совєтський Союз. Деякі колеги Туна кажуть, що його застереження до САЛТ II мають ще іншу, а саме, персональну причину. Сайрус венс цілковито відсунув Туна від переговорів в останній їх фазі, ведених ним з амбасадором СССР Анатолієм Добриніним, хоч Тун перестерігав Венса перед використанням посередництва Добриніна. Амбасадор ЗСА часто пригадував, що Москва не довіряє йому, а він не довіряє Москві. Газета „Правда" свого часу навіть пробувала атакувати Туна за його завваги про існування расизму в СССР і про брак справедливости у Совєтському Союзі.

Правду кажучи, політичні спостерігачі думають, що Тун сподівався, що його можуть замінити іншою особою і він думав в першу чергу про Гаррі Г. Барнса, який колись служив в Москві, а тепер працює в Державному департаменті. Але на овиді появився натомість Томас Ватсон, протеже Аверелля Гаррімана, американського амбасадора в Москві під час Другої світової війни і дуже впливового демократа.

Сьогодні Тун заявляє, що він не змінить своєї думки про САЛТ II. Покищо невідомо, кажуть кореспонденти, як поступить Президент бо досі ще не наспіла номінація Ватсона.